

POSTANOWIENIE

27 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 27 czerwca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.L. i J.L.
przeciwko S. spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej S. spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 24 lipca 2023 r., I ACa 1794/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od S. spółki akcyjnej w W. na rzecz M.L. i J.L. po 2700 złotych kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia S. spółce akcyjnej w W. do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Pozwany S. S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 24 lipca 2023 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż Sądy orzekające w sprawie błędnie ustaliły: (I) nieważność umowy kredytu w oparciu o art. 189 k.p.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; (II) nieważność umowy kredytu wskutek abuzywności postanowień umownych i braku możliwości zastąpienia niedozwolonych postanowień obiektywnym (niezależnym od banku) kursem waluty, czy też przepisem dyspozytywnym (naruszenie art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 5 ust. 2 pkt 7, art. 111 ust. 1 pkt 4, art. 137 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w zw. z § 2 ust. 2 uchwały zarządu Narodowego Banku Polskiego z 23 września 2002 r. w sprawie sposobu wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych w zw. z art. 20 i 22 Konstytucji RP).

Ponadto skarżący powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne: Czy istnieje prawna możliwość utrzymania w mocy umowy kredytu, po wyeliminowaniu z niej klauzuli kursowej (uznanej za abuzywną), jako zgodnej w pozostałej części z przepisami prawa krajowego?

W odpowiedzi na skargę powodowie wnosili o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia SN z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, i z 17 października 2001 r.,

I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie SN z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie SN z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Skarżący nie wykazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Odnosząc się do pierwszego argumentu mającego świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy wskazać, że lektura wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w tym zakresie nie pozwala na ustalenie, jaki przepis bądź przepisy zostały zdaniem skarżącego naruszone w sposób kwalifikowany, na czym naruszenie to polegało i jaki był wpływ tego naruszenia na wynik sprawy (treść zaskarżonego wyroku). Taka konstrukcja wniosku wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Ponadto w powołanym przez skarżącego wyroku z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22, Sąd Najwyższy co prawda zanegował możliwość formułowania na podstawie art. 189 k.p.c. żądania ustalenia nieważności umowy, jednak wskazał też, że takie podejście było wcześniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie akceptowane. Żądanie ustalenia nieistnienia stosunku prawnego może być „w ramach skrótu myślowego” określone jako żądanie ustalenia nieważności umowy – zmierza ono wówczas do ustalenia nieistnienia stosunku prawnego, mogącego wynikać z zawartych przez strony umów, następnie ocenionych przez stronę jako nieważne.

W zakresie drugiego argumentu mającego świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, to nie może być skuteczny zabieg, którym posłużył się pozwany, powołując się w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na naruszenie przepisów wskazanych w ramach podstaw kasacyjnych. Są to przecież dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie

proceedzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia SN: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08).

Natomiast istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest natomiast zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Nieodzwonne jest ponadto wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wypowiedzią a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie czyni zadość tym wymaganiom, w szczególności wobec uchwały składu całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, do której treści należy odesłać, przypominając, że według art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym uchwała składu całej izby, z chwilą jej podjęcia, uzyskuje moc zasady prawnej, co oznacza, że wiąże inne składy Sądu Najwyższego (zob. art. 87 ustawy o Sądzie Najwyższym). Sąd Najwyższy wyjaśnił w tej uchwale m.in., że w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów (pkt 1.), a ponadto w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej

w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie (pkt 2.).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a stosownie do art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

(M.M.)

[ał]